

що визначаючи суб'єктів виконання зобов'язання ми розуміємо не лише сторін зобов'язання (як суб'єктів зобов'язального правовідношення), але й інших осіб, участь яких у зобов'язанні (шляхом його виконання і прийняття виконання) обумовлена договором, законом або впливає із суті зобов'язання чи звичаїв ділового обороту, з метою забезпечення адекватного правового закріплення їх ролі у виконанні зобов'язання [2, с.28].

Отже, можемо зробити висновок, що одним з елементів належного виконання зворотного зобов'язання є його виконання належними сторонами. Вказана позиція підтверджується ч. 1 ст. 527 ЦК України де зазначено, що боржник зобов'язаний виконати свій обов'язок, а кредитор - прийняти виконання особисто, якщо інше не встановлено договором або законом, не впливає із суті зобов'язання чи звичаїв ділового обороту особисте виконання обов'язку боржником і особисте прийняття виконання кредитором визнані загальним правилом виконання зобов'язання.

При цьому слід звернути увагу, що в основному зворотні зобов'язання передбачають їх виконання однією стороною, але є випадки коли таке виконання передбачає наявність декількох боржників (ст. 124 ЦК України «Відповідальність учасників повного товариства за його зобов'язаннями» та ст. 544 ЦК України «Виконання за цінним папером»). На підтвердження сказаному приведемо положення с. 54 ЦК України в якій зазначається, що боржник, який виконав солідарний обов'язок, має право на зворотну вимогу (регрес) до кожного з решти солідарних боржників у рівній частці, якщо інше не встановлено договором або законом, за вирахуванням частки, яка припадає на нього. Якщо один із солідарних боржників не сплатив частку, належну солідарному боржникові, який у повному обсязі виконав солідарний обов'язок, несплачене припадає на кожного з решти солідарних боржників у рівній частці. У вказаних випадках йдеться про зобов'язання з множинністю суб'єктного складу.

Список використаних джерел:

1. Цивільне право України: Підручник: У 2-х кн. / О.В. Дзера (керівник авт. кол.), Д.В. Боброва, А.С. Довгерт та ін.; За ред. О.В. Дзери, Н.С. Кузнецової. ... Кн. 1 – 720 с.
2. Боднар Т. В. Суб'єкти виконання договірної зобов'язання // Підприємництво, господарство і право. – 2004. – № 6. – С. 28–31.

ЩОДО ДОГОВІРНОЇ ПРИРОДИ НОВАЦІЙ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ

Падун Євген Володимирович, здобувач кафедри цивільного права і процесу Національної академії в внутрішніх справах

Такий договір (новація) за своєю правовою природою є консенсуальним, так як припинення похідного зобов'язання пов'язано з моментом досягнення сторонами угоди про його заміну новим

зобов'язанням. Цей висновок впливає з буквального тлумачення норми ч. 2 ст. 604 ЦК України.

Крім того, природа новації полягає в заміні похідного зобов'язання, що існувало між сторонами раніше, іншим зобов'язанням з одночасним припиненням похідного. Таким чином, похідне зобов'язання припиняється одночасно з виникненням нового, тобто у момент досягнення сторонами домовленості про заміну похідного зобов'язання, що існувало між ними, іншим зобов'язанням між тими ж особами, але з іншим предметом або способом виконання.

Договір про заміну похідного зобов'язання іншим зобов'язанням, передбачає інший предмет або спосіб виконання, характеризується як двосторонній, так як у кожній зі сторін за таким договором є права і обов'язки.

Під час укладання договору про заміну похідного зобов'язання іншим зобов'язанням, боржник звільняється від обов'язку за похідним зобов'язанням. Еквівалентом боргу за похідним зобов'язанням є борг в новаційному зобов'язанні, який боржник зобов'язується виконати. Такий підхід надає відносинам кредитора і боржника безоплатний характер. Що в свою чергу дозволяє кваліфікувати новацію як безоплатний договір.

Істотними умовами новаційного договору є: 1) предмет; 2) умови, встановлені в ч. 2 ст. 604 ЦК України; 3) умови, щодо яких за заявою однієї зі сторін повинна бути досягнута домовленість.

Предметом новації, як договору, є дії сторін, спрямовані на заміну похідного зобов'язання, що існувало між ними, іншим зобов'язанням. За всіма істотними умовами має бути досягнуто згоди сторін, причому ця згода повинна бути явно визначеною. Останнє означає, що сторони повинні недвозначно вказати, яке зобов'язання має припинитися, а яке виникнути замість припиненого [3, с. 32].

Під час виникнення новаційного зобов'язання сторони повинні його ідентифікувати на основі: підстави виникнення, предмета, змісту. З іншого боку, обов'язковому узгодженню підлягає новаційне зобов'язання. Останнє також має передбачати умови, що дозволяють ідентифікувати його серед інших зобов'язань і визнавати дійсним.

Як було зазначено, укладення договору про заміну похідного зобов'язання іншим зобов'язанням, передбачає інший предмет чи спосіб виконання та передбачає два варіанти юридичних наслідків: 1) між сторонами припиняється похідне зобов'язання; 2) між тими ж особами виникає інше зобов'язання. Тобто виникнення нового зобов'язання між сторонами відбувається за домовленістю сторін, тобто сторони за обопільною згодою і за своєю власною волею встановлюють між собою нові цивільні права та обов'язки. У свою чергу, встановлення цивільних прав та обов'язків за домовленістю двох або кількох осіб визнається договором. Таким чином, припинене новацією зобов'язання, та зобов'язання, що виникло на його основі завжди буде договірним. Цей

висновок також підтверджує тезу про те, що новація має договірну природу.

Список використаних джерел:

1. Цивільне право України: Підручник: У 2 т. / Борисова В. І. (кер. авт. кол.), Баранова Л. М., Жилінкова І. В. та ш.; За заг. ред. В. І. Борисової, І. В. Спасибо-Фатєєвої, В. Л. Яроцького. - К.: Юрінком Інтер, 2007. - Т. 2. - 552 с.
2. Харитонов Є.О. Цивільний кодекс України: Коментар / Є.О. Харитонов, О.М. Калітенко. - Х.: ТОВ «Одіссей», 2003. - 856 с.
3. Эрделевский А.М. О прекращении обязательств новацией. // Законодательство. 2008. №1. - С. 30-36.
4. Сенін Ю. Л. Знаки та умови здійснення новації за цивільним законодавством України // Вісник Верховного Суду України. - 2012. - № 1. // Ю. Л. Сенін. - С.29-32

ПОНЯТТЯ СПОСОБІВ ЗАХИСТУ ЦИВІЛЬНИХ ПРАВ

Падун Роман Володимирович, здобувач кафедри цивільного права і процесу Національної академії внутрішніх справ

Питання визначення способи захисту цивільних прав тісним чином пов'язане з реалізацією права на захист. Необхідність у захисті цивільних прав і законних інтересів виникає у зв'язку з порушенням цих прав, зловживанням ними, невиконанням юридичних обов'язків, виникненням між сторонами спору про права та обов'язки і т.д.

Захист цивільних прав - одна з найважливіших категорій теорії цивільного та цивільного процесуального права. Поняття захисту цивільних прав є загальним для цивільного права та цивільного процесу [1, с. 5], хоча до теперішнього часу в теорії цивільного права немає достатньої ясності, що слід розуміти під захистом прав і законних інтересів.

Так, на думку Г.Я. Стоякіна, правовий захист включає в себе три моменти: видання норм, які встановлюють права та обов'язки, визначають порядок їх реалізації та захисту; діяльність суб'єктів по реалізації своїх прав і нарешті, діяльність з реалізації правових санкцій [2, с. 34]. Н.С. Малєїн розуміє правовий захист як систему юридичних норм, спрямованих на попередження правопорушень та усунення їх наслідків [3, с. 192].

На думку Т.І. Ілларіонової, цивільно-правовий захист постає як правова реакція на факт порушення права або охоронюваного законом інтересу, яка полягає у задоволенні претензії одного з суб'єктів, чий інтерес прийшов в зіткнення, з урахуванням факторів пріоритету прийомів припиняючого, охоронно-забезпечувального, відновного або еквівалентно-компенсаційного характеру [4, с. 10].

Захист цивільних прав коректно трактувати як діяльність щодо усунення перешкод у реалізації суб'єктивних прав. При такому підході можна, по-перше, виділити відносно самостійні види діяльності уповноважених осіб щодо захисту прав і, по-друге, встановити їх зв'язок і єдність, а захист прав, як особливий спосіб правового регулювання, стає багатоплановим.